

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמיד, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת כי תבוא, תשפ"ו

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 7:25	Minneapolis, MN - 7:39
Brooklyn, NY - 7:16	Miami, FL - 7:25
Chicago, IL - 7:10	Monsey, NY - 7:17
Houston, Texas - 7:30	Montreal, Quebec - 7:21
Johannesburg, S. Africa - 5:35	Passaic, NJ - 7:17
Lakewood/Deal, NJ - 7:16	Toronto, Ontario - 7:41
London, UK - 7:40	Yerushalayim - 6:32
Los Angeles, CA - 7:05	Zurich, Switzerland - 7:55

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

בענין מצוות צריכות כוונה

כתיב ושמרת ועשית וכו' בכל לבבך

בגמ' וש"ע מצונו מצוות צריכות כוונה.

וע' ישועו"י ס' ג' אם הוא מה"ת כי אין וכו' לדבר בתורה. וע' מהרי"א קע"ג מרשב"ם פסחים ק"ד ע"ב דמשמע שהוא מה"ת, ומצד שני ע' ס' ז' ר"ח שמואלב"ן בכת"י ר' יונה דאינו אלא דרבנן. ולפי רשב"ם תיקשי מנלן. וע' דרך פקודיך בהקדמה ג' ע"ד אות ב' וכן שד"ח מ' ס' א' דכתיב, דברים כ"ו ט"ז, ושמרת ועשית וכו' בכל לבבך. (ועי' ל' כמ"ש אבן עזרא עה"פ אנכי ה' אלקיך, דמקיים במה שעושה מצוות לשמה).

וע' בב"י שכתב דבעי כוונת שומע משום דמצ"כ, וע"ע רע"א ס' ר"י ג' שהקשה לפי"ז לפי המג"א דבדרבנן אין מצ"כ א"כ ה"ה דשומע כעונה אפילו בלי כוונת שומע. וע"ע ב"ה ס' רע"ג ג' ד"ה וכוונן, בדברי רע"א.

ומסברא לכא' י"ל דלכו"ע בעי כוונה בשומע כעונה, וכ"כ מחצה"ש ושפ"א וח"ס. ולכא' היה נראה ליישב בזה קו' ב"ה הנ"ל אמאי כתב השו"ע דבעי כוונת שומע ומשמיע לפי המג"א בדרבנן. אכן דברי מחצה"ש ושפ"א וח"ס דלא כב"י ר"י ג' וא"כ אין ליישב בזה הקו' על שו"ע רע"ג.

וכדברי ב"י נקט הגר"ז. וע"ש גר"ז תפ"ט י"ב השומע מברך וסופר ולא כיון לא לצאת, לא בירך אח"כ דכבר יצא משום שומע כעונה, ומצוות א"צ כוונה. (וע"ש בגר"ז דמחלק בין מחשב אין אני מתכוין לצאת, ובין מכין אני מתכוין שלא לצאת, דאז מהני שלא יצא בזה).

(ובמה דס"ל להגר"ז דמהני כוונה שלא לצאת, לכא' הוא דלא כרא"ה שהביא הב"י תקפ"ט דלא מהני כוונה כזו. אך אפשר דלענין שומע כעונה לכו"ע לא מהני נגד רצונו, אף לפי הגר"ז דיסודו בגמ' דמדמה שומע כעונה לדין מצ"כ).

וע' תשו"ה ח"ב ר"ט דמה"ט נהג החזו"ל לומר ברכת הלל עם הש"ץ. ועכ"פ מבואר בגר"ז דדין שומע כעונה הוא אפילו בלי כוונה לצאת.

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל
bishvilleihalacha@themir.org

מרן המשגיח הגאון הרב חיים זאב פינקל זצלה"ה נלב"ע י"ח באלול תשכ"ה

פנה אליו המשגיח ושאל האם מכיר הוא מקום בו יוכל להתאכסן בלילה, היות והטיסה חוזר יוצאת רק למחרת, והגביר הזמין את המשגיח ללון בביתו.

למחרת, כאשר עמד המשגיח לצאת לדרכו פנה אליו הגביר ונתן בידו סכום כסף נכבד עד מאוד לטובת הישיבה.

תמה המשגיח: מה השתנה מהערב לבוקר? ענה לו הגביר: בלילה, כאשר כבודו התפלל תפילת ערבית, שמעתי איך יוצאת הקריאת שמע והתפילה ממעמקי נפשו והרגשתי כי חייב ורוצה אני להיות שותף עמו במעשיו ופעולותיו, לכן מרים אני תרומה נכבדה זו לטובת ישיבתו.

ז"ע. תנצב"ה.

מרן המשגיח זצ"ל היה נוסע מידי כשנתיים למדינות דרום אפריקה במאמץ לגייס כספים לטובת הישיבה הקד', כאשר הוא מרגיש את יד ה' המצליחה את דרכו למעלה מדרך הטבע.

דרכו הייתה שלא לבקש כסף לטובת הישיבה, אלא לשוחח עם האדם אליו הגיע עד שהלה הרגיש כי רצונו להיות שותף בהחזקת התורה.

באחת מנסיעותיו נאמר לו כי בעיר מרוחקת מאוד חי גביר יהודי אשר יש ביכולתו לתת סכומי כסף אדירים לטובת הישיבה. המשגיח זצ"ל לא השתתה ועלה על טיסה מיוחדת לאותה העיר.

כאשר הגיע לעת ערב לביתו של הגביר נשאל מיד למטרת בואו, והשיב כי הוא מגיע בשליחות הישיבה ועמלי התורה. הגביר אמר לו נחרצות כי הוא אינו תורם מכספו למטרות מעין אלו.

ונצעק אל ה' אלקי אבותינו וישמע ה' את קולנו (כו, ז)

ביאר מרן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה: אנו רואים ביציאת מצרים את גודל מעלת כח התפילה. שהרי מבואר בפס' שללא כח התפילה שצעקו בני ישראל אל ה'י"ת, לא היתה כלל יציאת מצרים.

והרי לכאורה היו כמה סיבות טובות כדי לגאול את בני ישראל ממצרים, שהרי היה די בהבטחת הקב"ה לאבות, והקב"ה הרי הוא 'שומר הבטחתו', והיתה ג' כ' זכות אבות - אשר זה בודאי סיבה נכונה ומועילה, וכמו שכתוב (שמות ב, כד) "ויזכור אלקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב", אך אף על פי כן היו מוכרחים בני ישראל להשתמש גם עם כח התפילה, וכמו שנאמר (שם) "וישמע אלקים את נאקתם".

ואם ח"ו לא היו פועלים בני ישראל בכח התפילה, לא היתה נעשית כלל יציאת מצרים, וכמו שמבאר הרמב"ן (שם, ב, כה) כי אע"פ שנשלם הזמן שנגזר עליהם, לא היו ראויים להיגאל, אלא מפני הצעקה קיבל הקב"ה תפילתם ברחמיו.

רק כאשר היתה לישראל גם זכות אבות וגם כח התפילה, רק אז יכלה להיות יציאת מצרים.

דברי הימים

דברי הכותב

ארך אפים

"וידעת כי ה' אלקיך הוא האלקים האל הנאמן שומר הברית והחסד לאוהביו ולשומרי מצותיו לאלף דור. ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו לא יאחר לשונאו אל פניו ישלם לו". (דברים ז, ט-י).

וכתב הרמב"ן: "ועוד תדע וכו' והוא שומר הברית והחסד לאוהביו ולשומרי מצותיו יראי שמו לאלף דור בזרעם, כאשר שמר לך ברית אבותיך. ותדע כי הוא משלם לשונאיו גמול רשעם אל פני כל אחד מהם להאבידו כאשר האביד את המצרים ולא אחר להם. והמדה הזאת אשר הזכיר אמת לעולם, אעפ"י שיש רשע מאריך ברעתו לא יהי' לו כך רק מפני המדה הזאת הנזכרת שהוא שומר החסד, והנה עשה שום טובה שצריך לשלם לו. וכו' וכמו שאמרו: אמר ר' מיאשיה מפני שלשה דברים הקב"ה מאריך אפיים לרשעים בעוה"ז, שמא יעשו תשובה, או עשו מצות שהקב"ה ישלם שכרן לעוה"ז, או שמא יצאו מהן צדיקים, וכו' וכל אלו אינם בכלל שונאיו עכ"ל.

שתי מדות ישנן, או שנכלל ב"אוהביו ושומרי מצותיו", ואז מדת הקב"ה "שומר הברית והחסד". או ח"ו בכלל "שונאיו", ואז המדה "להאבידו". ויחידש הרמב"ן שאפי' רשע גמור שלא עשה טוב מימיו חוץ מפעם אחת בלבד, יצא מכלל "שונאיו" ונכנס בכלל "אוהביו" והקב"ה שומר לו את הברית והחסד ומשלם שכרו.

ואפי' רשע שכל ימיו שרשרת מעשי רצח ואכזריות מאין כמותם, ופעם אחת ויחידה עשה מצוה קלה שלא הבחין בה אדם, ואולי אף הוא עצמו לא הרגיש בעשייתה, כנבוכדנצר הרשע שבזכות ד' פסיעות שפסע זכה להיות מלך על כל העולם (סנהדרין צו), שמר לו הקב"ה חסד פסיעותיו שעל ידן יצא נבוכדנצר הרשע מכלל "שונאיו" של הקב"ה.

זו היא מדת "ארך אפיים" שבי"ג מדות החסד, שעלי' אמרו "ארך אפיים" לצדיקים ולרשעים. כדאיתא בסנהדרין (קיא) "תניא, כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וכותב "ארך אפיים", אמר לפניו: רבש"ע ארך אפים לצדיקים, א"ל: אף לרשעים. אמר לו: רשעים יאבדו!"

אדון הנביאים, רועה צאן הקב"ה, לבו אינו שלם עם "ארך אפים" לרשעים, זה לא כשורה בעיניו. וז"ל חז"ל (פסיקתא דר"ב פסקא כו) "אמר ר' יצחק: על הכל הודה משה חוץ מדבר אחד, אמר משה לפני הקב"ה: רבון העולמים, אדם חוטא לפניך ואתה מאריך לו, הוי גובה ממנו מיד! אמר לו הקב"ה: חייך שתצטרך לה".

ומה קושי הי' בדבר? מה איכפת לו למשה אם גם הרשעים נהנים מחסדו של הקב"ה, ההייתה עינו הטובה צרה בהם? ח"ו! אלא היא הנותנת, אילו היתה מדת ארך אפים לרשעים לחובתם, ולו היתה לתכלית האבידם מארץ החיים, לא היתה בזה פליאה ובהדי כבשי דרחמנא למה לך? אבל לא כן היא, זו מדת חסד. אותו "ארך אפים" לצדיקים כלרשעים. והנה

"לצדיקים" שפיר, שמתוך שאין משתלמין שכרן בעוה"ז הם נשכרים אלף מונים, שמוצאים שולחנם שלם בעוה"ב, ואם היו מקבלים שכר בעוה"ז, הי' נחסד חלקם בעולם הנצח, או שהי' נשאר בהם פגם כלשהו ח"ו שהיו צריכים למרקו בגיהנם. כל זה נמנע מהם בחסד שמחליף להם הי"ת צער נצחי בצער חולף, ו"יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העוה"ז". כדאי הוא להם חסד והנאה לאין קץ. אבל "ארך אפים" לרשעים, שמאריך להם "פנים זעומות" וממתין להם מחרון אפו לשלם פורענותם בעוה"ב, ורגע אחד של יסורים בגיהנם קשה מכל יסורי איוב שבעים שנה כמו"ש הרמב"ן, מה חסד יש כאן? איפה חשבון החסד? הוא הדבר הקשה ש"לא הודה עליו משה".

התשובה היא, אמרו בתוס' (עירובין כב. ד"ה ארך). "ארך אפים לצדיקים ולרשעים, אפים שוחקות מאריך לצדיקים עד לעתיד, וזעומות לרשעים ומאחר פורענותם לעוה"ב, וגם זה לטובה, שיש להם שהות לחזור בתשובה כדמשמע בחלק דהוי נמי לטובה" עכ"ל.

טובה גדולה היא, שכן "חיים" הם מקבלים, ו"מי אשר יחובר אל כל החיים יש בטחון", אפשרות תיקון ניתנת להם, פתח תקוה והצלה. החיים הם החסד הגדול ביותר, ולא רק בשעה שעושים מצוות או תשובה שהיא שעה יפה מכל חיי העוה"ב, אלא האפשרות הטמונה בחיי העוה"ז לזכות לחיי עולם היא המחתימה כל שעה בחיי העוה"ז בחותם של "חסד עולם".

ולא זו בלבד, אלא כל העולם שנברא בחסד דכתי' "עולם חסד יבנה" נברא בשביל כל אחד, בין צדיק בין רשע. כל אחד חייב לומר "בשבילי נברא העולם". ולא שנברא פעם, אלא כל יום ויום הבריאה מתחדשת בשבילו. "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשי בראשית" למען הרשעים כלמען הצדיקים.

כשם שהעה"ז חסד לצדיקים העוסקים בתורה ובמצוות, כך הוא חסד לרשעים, כי גם בידם לשוב ולזכות. כדאי הדבר ליצור ולחדש עולם מלא, וכדאי הוא ליברא בעשרה מאמרות למען הרשעים, אף שע"י כן אפשרית תוצאה של "ליפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות", אך זאת גורם האדם לעצמו ואשמו בראשו, הקב"ה עושה עמו רק חסד.

גם התורה ניתנה לכל יחיד, לכל ישראל יש חלק המיוחד לו בתורה. מה חלקו? מה שיכול להשיג בה. ברור שאם אינו לומד ולא מקיים נוח לו שלא קיבלה משקיבלה. אך כל עוד שמחובר אל החיים ובידו לשוב לתורה החסד קיים.

אלול ועשרת ימי תשובה עתים הם שקבען הקב"ה, מקור החסד והרחמים, לימי התקרבות בינו לבניו. לכולם! בין לצדיק גמור, בין

שהרי יש חלק לאחזו בעוה"ב בזכות חזקיהו, ולאמונו בזכות יאשיהו. כדאי' בסנהדרין (קד). "מפני מה לא מנו את אמונו (באלו שאין להם חלק לעוה"ב), מפני כבודו של יאשיהו וכו' ברא מזכה אבא! השתא דאתית להכי, אחז נמי לא אימני משום כבודו של חזקיהו". נמצא שע"י מדת "ארך אפים" זכו לעוה"ב לנצח נצחים.

ופשר דבר, כי איך יתכן שממקור הרשע יצא ויפרח פרי טהור וקדוש כזה? הא גופא פלאי פלאות! וכבר עמד הנביא ע"כ במדרש (במדבר רבה יט,א) "מי יתן טהור מטמא לא אחד" – כגון אברהם מתרח, חזקיה מאחז, יאשיה מאמון, מרדכי משמעי, ישראל מעובדי כוכבים, העולם הבא מעוה"ז, מי עשה כן? מי צוה כן? מי גזר כן? לא יחידו של עולם?!

למה באה השאלה בצורה כפולה ומשולשת אם לא לגודל עצמתה?! אין זאת אלא גזירת מלך העולם. ואם בינתנו קצרה מהשיג, היד ה' תקצר? הקב"ה בוחן כליות ולב מוצא בתוך תוכו של הרשע הטמא שורש קדושה שראוי לעשות פרי. וכשם שמצינו לאידך גיסא מש"כ הרמב"ן פ' נצבים על הכתוב: "פן יש בכם שורש פורה רשע ולענה", ופי' שהכונה על הדורות הבאים, אלא ש"משורש מתוק לא יצא מר" "והוא סוד גדול" עיי"ש. א"כ ה"ה להיפך, משורש מר לא יצא מתוק, ואם יצא אות הוא שלא הי' השורש מר מוחלט. וכן מה שאמרו: "עוה"ב מעוה"ז", גם זה "טהור מטמא".

שנינו: "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב" (אבות פ"ד) הרי שטמון בעוה"ז שורש כל חיי העוה"ב.

נמצא, שברשע גמור כאחז, אשר מצד עצמו אין לו חלק לעוה"ב, אך עדיין יש בו ניצוץ של קדושה הראוי להתעלות לאור יקרות כחזקיהו מלך יהודה. לאחר שיזדכך מטומאתו ולאחר שיוסרו כל מעשי רשעו בגיהנם, ישאר בו הניצוץ הטוב ממורק ומצוחצח, ועל ידו יזכה לחיי עולם. ומי גרם לו שהגיע לכך? ארך אפים!

חסד ה"חיים" הוא הגדול בבריאה. "יש קונה עולמו בשעה אחת" – השעה הזאת שנוצלה כדבעי, הקנתה לו עולם נצחי. היש אדם שיכול להעריך גודל החסד שבמתן השעה ההיא?! כל שעה כשרה לכך, "מה יקר חסדך"!

לבינוני או לרשע גמור, מדה אחת לכולם. מלבד זאת שמאריך הקב"ה אפים לרשעים, מתקרב אליהם בחסד וברחמים. וכולן בכלל! חוץ מזה שנוהגת בו המדה – "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו", זה שלא נמצא בו טוב מימיו, גם לא תקוה שישבו ולא צדיק שיצא מחלציו, שאם יש בו אחת משלש הללו אינו בכלל "שונאיו" אלא בכלל "אוהביו ושומרי מצותיו", כמש"כ הרמב"ן. והרשע הלז שבאמת כולו פשע ורשע ואין תקוה לאחריתו, בכהאי גוונא "להאבידו", זה החסד היחיד שנותן עבורו.

אמרו חז"ל (ר"ה טז): "אמר ר' כרוספדאי אמר ר' יוחנן: ג' ספרים נפתחים בר"ה, אחד של רשעים גמורים ואחד של צדיקים גמורים ואחד של בינונים. צדיקים גמורים נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, רשעים גמורים נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, בינונים תלויין ועומדין מר"ה ועד יוהכ"פ".

וכתב הרמב"ן (ריש שער הגמול): זה שאמרו צדיקים שנכתבים לחיים ורשעים שנכתבין למיתה, לא צדיקים שאין להם עונות, ולא רשעים שאין להם זכיות, שכמה צדיקים מתים לאלתר וכמה רשעים מאריכים ימים בשלוח, וכתוב צווח שיש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים. אלא כך היא המדה, וכשהצדיק שהוא צדיק גמור זוכה לחיים וכן הרשע שדינו נותן לו לשלם שכר טוב בעוה"ז על מעשה הטוב שעשה נכתב ונחתם לחיים. כלומר: פוסקין לו חיים ושלוש בעושר ונכסים וכבוד. נמצא זה צדיק גמור בדינו, והרשע שהוא רשע גמור מכל צד נחתם לאלתר למיתה, וכן בעל מעשה הטוב שנכשל בעבירה אחת בלבד ונכתב בר"ה למיתה וכו'. ונמצא זה רשע גמור בדינו עכ"ל.

צדיקים ורשעים אלו לא צדיקים ורשעים ממש, אלא אלו שהדין נותן לשלם שכרם ולהאריך חייהם, ואף הרשע היותר גדול, הוא מהצדיקים הגמורים בדין זה. וכן איפכא, אפילו הצדיק הגמור אם נכשל בעבירה אחת ונידון למיתה ח"ו, נקרא כאן רשע גמור.

ולפי האמור ש"מפני שלשה דברים הקב"ה מאריך אפים לרשעים בעוה"ז", הרי אם יש תקוה שיחזור בתשובה, הוא נכתב ונחתם בספרן של צדיקים גמורים, לאלתר לחיים. ואף הרשע המאריך ברעתו ומוספי כל שעה על פשעיו, מ"מ כל עוד יש תקוה שישבו הרי זה "צדיק גמור". "כי טוב לכלב החי מהאריה המת" – טוב לו לרשע החי. ומה נורא מה שאמרו (קהלת רבה ז טו) "כל זמן שאדם חי הקב"ה מצפה לו לתשובה. מת, אבדה תקותו. שנאמר "במות אדם רשע תאבד תקוה". כל חייו של הרשע כביכול יש תקוה למעלה, הקב"ה חפץ ומיחל לתשובתו, וכותבו משום כך בספרן של צדיקים גמורים לחיים. ובמות הרשע אבדה כביכול תקותו.

זאת ועוד, אפי' אין תקוה שישבו ושמץ טוב אין בו, אם יש תקוה שיצאו ממנו בנים צדיקים חסד הקב"ה עליו לכותבו בספרן של צדיקים גמורים.

"שכן מצינו, האריך פנים לאחז ויצא ממנו חזקיה, עם אמונו יצא ממנו יאשיהו, שמעי יצא ממנו מרדכי" (שם), עם כל אלו האריך הקב"ה פניו ונתן להם חיים שלא היו ראויים להם אך ורק בגלל הבנים הצדיקים שעתידים לצאת מהם. בא וראה שלא ב"חיים" סתם זכו, אלא ב"נצח".

The Simchah of Elul and Yomim Nora'im

Harav Hagaon Shmuel Friedman Shlita

Chazal established that Parshas Ki Savo, which includes the difficult tochachah, is read before the end of the year, so that the year and its klalos should end, and the new year should begin with berachah.

The Sfas Emes points out that Ki Savo includes not only the klalos; other inyanim in this week's parshah also need to be read before Rosh Hashanah. These include the parshah of bikkurim and the concept of showing gratitude to Hakadosh Baruch Hu for what He gives us, which is necessary before Rosh Hashanah as well, as we will explain.

This week's parshah mentions the concept of simchah in two very different contexts, and it's worthwhile to gain some understanding of what this means. The tochachah declares that the klalos afflict Klal Yisrael because they do not serve Hashem with simchah:

וּבְאוּ עָלֶיךָ כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְרָדְפוּךָ וְהִשְׁתַּגְּדוּךָ עַד הַשְׁמָדָךְ כִּי לֹא נִשְׂמַעְתָּ בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ ... תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לִבְּךָ מִרְבַּ כָּל בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לִבְּךָ מִרְבַּ כָּל

This is difficult to understand. If a person fulfills all the mitzvos, and does what he is supposed to do, but he doesn't do it b'simchah, does he truly deserve such harsh klalos?

The Alshich asks this question, and he explains that the words תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לִבְּךָ מִרְבַּ are referring to a person who doesn't keep the Torah, and does aveiros with simchah. In other words, if a person does aveiros gleefully, without caring or feeling bad that he is sinning, that is terrible. Such a person truly deserves such a severe punishment.

Rashi gives a different explanation, however. On the words מִרְבַּ כָּל, he comments: when you had everything good. In other words, if a person had all his needs met, and everything was going well for him, in both gashmiyus and ruchniyus, and he still didn't keep the Torah and mitzvos, he is deserving of the tochachah.

The Rambam seems to suggest an alternate approach. At the end of Hilchos Lulav, he writes:

השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הקל שצוה בהן עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו, שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב.

The Rambam is teaching that the simchah referred to in this passuk is that of doing mitzvos. If a person doesn't feel joy when he does a mitzvah, he is deserving of punishment.

Still, we need to understand why this lack of simchah is viewed with such severity. The person is keeping the Torah and fulfilling the mitzvos, he's just not doing it b'simchah.

Perhaps the explanation is as follows. Some people do mitzvos because they were trained, in their youth, to do them, or because they feel obligated to do them. They do the mitzvos by rote, without cheshek — mitzvas anashim melumadah. Other people do mitzvos with cheshek and ratzon, valuing them deeply. The litmus test of whether a person is among the former or latter group is whether he does the mitzvos with simchah.

The Rambam also includes the phrase ובאהבת הקל, as he writes: השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הקל.

Rav Wolbe used to say that the mitzvah connects us with the Metzaveh: when a person does a mitzvah, any mitzvah, it connects him to the Ribbono Shel Olam. But when a person does a mitzvah without simchah or cheshek, the essence and value of the mitzvah is lacking. Two people can perform the same mitzvah, and their actions can be worlds apart. For instance, Kayin and Hevel both brought korbanos, but one brought an inferior offering, which betrayed his lack of cheshek, and the other offered his choicest animals, proving how much he valued the connection with Hashem.

What are our thoughts? What do we think about when we have to spend money on mitzvos — dalet minim, mezuzah, tefillin, Shabbos? Do we approach the expense as if we're going on a vacation for our own pleasure? Do we feel that the mitzvah is worth the expense, or would we rather not pay the price?

YOU ESTABLISH THE VALUE

In order to do mitzvos, learn Torah, and in general serve Hashem b'simchah, we have to value the mitzvos that we're doing. Rav Shach used to say: What is the whole avodah of Chodesh Elul? To give erech to our ma'asim. That is the whole avodah: to give value and chashivus to what we do.

When a person learns hilchos Shabbos, he's giving value to Shabbos. Not only is he more careful to avoid issurim; his whole Shabbos is raised to a higher level.

The Chofetz Chaim would remark that the s'char of our mitzvos is based on how much we ourselves value them.

The Chofetz Chaim, in Shemiras Halashon, brings proof from the Gemara in Shabbos, which teaches that a person who is in the category of Toraso umnaso is patur from tefillah, whereas those who are not in that category are not patur from tefillah.

The Chofetz Chaim asks: If learning Torah is such a chashuve thing, why shouldn't a person be patur from tefillah even if he is not Toraso umnaso? He explains that the answer is simple: A person who is Toraso umnaso has a chashivus and chavivus for the Torah. Because of the extra value that he gives to the Torah, his learning becomes much more chashuv, to the extent that it exempts him from tefillah. Someone who learns Torah without that cheshek is not given that exemption.

The Arizal is quoted as saying that when the Mishnah states that a person is supposed to be samei'ach b'chelko, this applies not only to gashmiyus, but also to ruchniyus.

How can a person be happy in his ruchniyus when he knows he's not perfect and he's not doing all the mitzvos the way he's supposed to? The answer is that since a person's avodas Hashem connects him to the Ribbono Shel Olam, that alone is a reason for him to be b'simchah and be samei'ach b'chelko with even the amount that he does manage to do.

The concept of simchah also appears at the beginning of the parshah, where the Torah discusses bikkurim, concluding with וְשִׂמְחָתָּ בְּכָל הַטּוֹב. Rashi there comments that these words teach us that bikkurim must be brought during a zman of simchah. But the lesson the Torah

is conveying is not limited to this technical point. The mitzvah of bikkurim is also supposed to lead a person to rejoice in all the good that the Ribbono Shel Olam gave him.

In explaining the words וְשִׂמְחָתָּ בְּכָל הַטּוֹב, the Ohr Hachaim first teaches that tov is a reference to Hakadosh Baruch Hu, who is the source of all good. He then gives a famous additional explanation: tov means Torah – אין טוב אלא תורה, and if people would recognize the sweetness of Torah, they would go crazy over it – אם היו בני אדם מרגישין במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה.

When a person brings bikkurim and has hakaras tov to Hakadosh Baruch Hu for all the good He does for him, he achieves וְשִׂמְחָתָּ בְּכָל הַטּוֹב. That is the madreigah a person is supposed to achieve, where he feels the simchah of Torah, mitzvos, and avodas Hashem.

This idea is included in Parshas Ki Savo, and it has to be read before Rosh Hashanah. Clearly, then, it is crucial for our avodah during Elul and the Yamim Nora'im, when we need to work on valuing our deeds, as Rav Shach said. The avodah of Elul and the Yamim Nora'im is meant to bring simchah into our avodas Hashem, in keeping with the Rambam's teaching that every mitzvah must be done b'simchah, with cheshek and chiyus. And with that, we'll be zocheh to a kesivah vachasimah tovah and a gut gebentsht yahr.

Gut Shabbos.

**This week's
Bishvilei Haparsha
is sponsored by:**

TURN PROS
STREAMLINING UNIT TURNS